

Posudek vedoucího bakalářské práce

Barbora Ráchel Vašáková, Knihovna Adama z Ditrichštejna, bakalářská práce předložená k obhajobě na Ústavu informačních studií a knihovnictví FF UK, Praha 2021.

Ačkoliv by se zdálo, že výzkumu osobních a rodových knihoven raného novověku je v současném českém bádání o knižní kultuře věnována poměrně velká pozornost, mnoho starých knižních celků zůstává ještě neprozkoumáno či nebyly využity možnosti, které současnému bádání dává výzkum proveniencí knihoven významných osobností v prostředí digitálních knihoven a dalších podobných zdrojů. Takovou osobností byl bezpochyby císařský vyslanec na španělském královském dvoře Adam z Ditrichštejna (1527–1590). Jeho osobnost včetně zájmu o knihy byla dosud pro badatele poněkud zastíněna činností jeho syna, kardinála Františka, který se svými rozsáhlými akvizicemi zkonfiskovaných knih a celých knihoven zasloužil o výrazné rozmnožení rodové ditrichštejnské knihovny. Vzhledem k tomu, že tato původní ditrichštejnská knihovna byla v závěru třicetileté války odvezena do Švédska, nalézáme knihy z ní, mezi nimi i svazky, které kdysi patřily Adamovi, v mnoha evropských knihovnách (zejména na severu Evropy, ale i ve Vatikánu nebo v Paříži), což do značné míry ztěžuje bádání o nich.

Studentka si jako cíl své práce stanovila vedle pojednání o Adamovi z Ditrichštejna a dějinách ditrichštejnské rodové knihovny zmapování dochovaných exemplářů knih, které měl ve vlastnictví a přinést jejich stručné popisy a celkové vyhodnocení. Při této příležitosti se jí podařilo identifikovat tři (staro)nové exempláře (viz níže), což je vzhledem k malému počtu dochovaných svazků z Adamovy knihovny, již zatím nebyla věnována samostatná pozornost, pro bádání zajímavé. V závěru práce studentka nabízí srovnání Adamovy knihovny s knihovnou rakouského šlechtice Hieronyma Becka z Leopoldsdorfu.

Úvodní pasáž práce, která vychází z dosavadní literatury, je zaměřena dosti obecně, ovšem jako jakási „case study“ je k ní připojena podkapitola o knihovně Hieronyma Becka. Obecné zaměření úvodní kapitoly je ale vyváženo solidně zpracovaným životopisem Adama z Ditrichštejna v následujícím oddílu práce, který je sice také kompilací, ale vyzdvihuje podstatné momenty v jeho životě, které měly nepochybně vliv i na jeho sběratelský zájem o knihy.

Po pasáži věnované dějinám ditrichštejnské knihovny a jejím katalogům, která shrnuje dosavadní poznatky, následuje praktická část. V ní studentka analyzovala dochované exempláře a využila při tom metod obvyklých ve výzkumu dějin knihoven, resp. proveniencí. Vyšla přitom z databáze *Švédská knižní kořist z Čech a Moravy 1646–1648*, v níž jsou téměř všechny knihy z Adamovy knihovny zaznamenány (až na jednu z kořisti; ostatní dvě znovunalezené z kořisti nepocházejí). Vyhodnotila zde provenienční znaky knih, zejména vlastnické přípisky (exlibris; Adam psal do knih i rok akvizice, je možné jej tedy spojovat s jeho působením na různých místech v rámci jeho kariéry). Věnovala se také obsahové skladbě dochovaného torza knihovny (26 jednotek ve 23 svazcích, asi ze tří čtvrtin staré tisky, zbytek rukopisy): historie převažovala nad náboženstvím a dalšími obory. Podařilo se jí také identifikovat exempláře darované od panovníka a dalších významných osobností. Pokud jde o Adamovy „osobní“ exempláře, ve dvou shodných rukopisných exemplářích se dochovaly horoskopy, které pro Adama připravil Cyprián Karásek ze Lvovic. V této části práce studentka přesvědčivě dokládá závěry ohledně čtenářského zájmu Adama z Ditrichštejna o knihy, které prezentuje i na jiných místech v práci. Tyto zájmy u Adama podle všeho výrazně dominovaly nad reprezentačním charakterem knihovny – tím se lišil i od svého syna, který po něm knihovnu zdědil.

Porovnání obou šlechtických knihoven v závěrečné kapitole si všímá nejen paralel mezi životy obou jejich majitelů, kteří byli katolíky, působili v diplomatických službách a nepochybně se

i osobně znali, ale zaměřuje se také na jejich knižní celky: akvizici, velikost, jazykovou a obsahovou skladbu. Konstatuje mnoho podobností a svým pojetím odpovídá úrovni bakalářské práce.

Po stránce stylistické je text velmi dobře čitelný, jen na několika málo místech by bylo možné si přát obratnější stylizaci. Nicméně to jsou jen jednotliviny a ani nemám připomínky ke gramatické stránce textu.

Závěrem konstatuji, že se jedná o zdařilou bakalářskou práci z oblasti starší knižní kultury na oboru Informační studia a knihovnictví, která se věnuje tématu, které je v současném bádání o osobních knihovnách 16. a první poloviny 17. století aktuální. I když od bakalářských prací není očekáván vlastní přínos pro bádání, v této práci je zcela jasně přítomný v identifikaci dalších, dosud neznámých, resp. v bádání zapomenutých svazků z knihovny významného českého šlechtice Adama z Ditrichštejna. To se týká i známého *Martyrologia z Gerony*, které bylo dosud v literatuře (s jednou dávno zapomenutou výjimkou) spojováno až s jeho synem Františkem a které Adam prokazatelně získal roku 1582 od egerského a varadínského biskupa Stephana Radecia. Využitá metodologie odpovídá úrovni bakalářské práce. Je možné, aby se studentka rozšířenému tématu věnovala ve svém dalším (navazujícím magisterském) studiu.

Vzhledem k výše uvedenému bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji známkou **v ý b o r n ě**.

V Sobotce dne 15. srpna 2021

Mgr. Jindřich Marek, Ph.D.

Ústav informačních studií a knihovnictví FF UK

Aspekt práce	Vysvětlení	Bodové hodnocení
metodologie a věcné zpracování tématu	<i>hodnotí se zvládnutí obsahové (věcné) stránky práce, splnění zadaného úkolu, využití výzkumných metod apod.</i>	35 / 40
přínos	<i>hodnotí se přínos a novost práce pro informační vědu v ČR</i>	20 / 20
citování, korektnost citování, využití inf. zdrojů	<i>hodnotí se zejména využití odkazů a pramenů v textu, korektnost citování; hodnotí se využití cizojazyčných pramenů</i>	20 / 20
slohové zpracování	<i>hodnotí se čtivost textu, skladba vět, odborný styl vyjadřování, rozsah práce</i>	12 / 15
gramatika textu	<i>hodnotí se gramatická úroveň práce, hrubky, čárky ve větách apod.</i>	5 / 5
CELKEM		92 / 100

Hodnocení bc. a dipl. prací

Bodový zisk za práci	Hodnocení
0-50 bodů	Neprospěl, nedoporučeno k obhajobě
51-60 bodů	Dobře (3)
61-80 bodů	Velmi dobře (2)
81-100 bodů	Výborně (1)